

tre tants maridatges convergents, com jo deia a les últimes ratlles de l'article, el d'*enagar* (o *endegar*) INDAGARE amb *atzibar*?

⁴La forma *gic* es repeteix en la lírica de Cerverí: «Déu prec que m'o carvenda / si-m *gic* - prezàn, lauzor, / de cal qu'a pretz s'atenda, / ne-m *tric* - blasman l'error» (70.18), amb la *i* assegurada per la rima interna amb *tric, dic, ric, mendic*. El metaplasme de *gic* i *gic* no va ser únic, en aquest verb proteic en la parla popular: en els *Serm.* de StVicentF.: «e tu a beure, e puix *juch-te'n* una, *juch-te'n* altra ---» III, 274.22. Dit del bevedor inveterat, alteració on intervindria la influència de *xuclar* (veg. aquest article en el dicc., on en dono més comentari), de *sucar*, i potser *jugar*.
Recalquem que en vells parlars del NE les accs. del mot són més vàries que en el cat. central, p. ex. s'hi nota el matís de 'moure en fort balanç': «va arribar fins camp pendent on els segadors *engegaven* la dalla» JSebPons, *Set Sivelles* III, 12, 181.

ENGOMIT, -OMAT. Sobre els significats i l'etim. d'aquest mot, en III, 355b29-33 només hem pogut donar algunes indicacions poc concordes i inconcluses. Ampliem-ho un poc més. Consta com rossellonès: «*engomit*: resclosit, *renfermé*, flaire d'*engomit*, *sent l'engomit*» (Grandó, *Misc. Fa.* 187). I com a mall.: 'ple de gom a gom' *AlcM*, «*engomit*, -*mir*: escafit, fer un vestit massa ajustat al cos» *DAmén.*; també es deu referir a les Illes la variant en -*ar*, que el *DAG*, no localitza i només exemplifica: «una ensulsiada que cau en una sèquia *engoma* l'aigua». Amb la idea de 'esquifit, aplacat al cos' pot anar «*engomar*: donar curvatura al ferro calent» que Moll situa com a menorquí a Ciutadella (*Misc. Alcover* 415). I amb l'ex. del *DAG*, va *engomat* que dono en el sentit de 'cobert de molta herba' i 'cobert d'al·luvions' com a derivat de *CÓM, COMA* (II, 851a11-16).

Un passatge de GabrAlomar el confirma com a mall. i n'il·lustra el matís: «allà dalt, en el terrat espaiós i ple de llum, hi feia de molt més bon estudiar que abaix, *engomit* entre la taula, el cofre, el llit i les quatre cadires de la pobra habitació d'estudiantet» (*Tot passant, Bi. Pop. L'Av.* XXIV, 85.3). És, doncs, realment, 'ple totalment', i apuntant des d'aquí cap a les idees de 'resclosit' (ross.), 'estret, esquifit' i 'embussat', 'deformat', 'torçat'. En conclusió, sembla que s'ha de considerar com derivat de *gom (DE GOMA GOM)*, si bé amb probable influència dels enllaços indicats en el vol. III.

La variant *engomar, engomat* 'esquifit, aplacat al cos', 'donar curvatura al ferro calent' ens fa pensar, però, en el port. *engomar* 'planxar amb planxa, emmidonar', mot d'etimologia insegura, és cert, però, en aquesta llengua, però que ens duu a examinar l'etimologia de port. *gomo* 'brot o borro d'una planta', del qual podria ser derivat.

Ara bé, és el cas que l'etimologia del port. *gomo* presenta un gros enigma, fins ara insoluble: P.Machado el declara d'«origem desconhecida» i ni Cortesão ni

M. Lubke han gosat dir-ne ni un mot (*REW*). Només Schuchardt es llançà a suggerir alguna cosa (en nota breu de *BhZRPh.* VI, 20), que vingui d'un ll. vg. *CUMA* per *CYMA*, gr. *κῦμα* que ve a significar el mateix, però se'n separa 1) per la *k*-i la *A*; 2) per la quantitat llarga de la *ū*; 3) perquè els descendents llatins i romànics del mot grec designen una grossa branca, i 4) perquè hi han revestit la forma *QUIMA*. Per això tot recollint aquesta idea de Schuchardt en nota a l'article *ES-QUILMAR* del *DECH* II, 760a m'hi vaig declarar escèptic, apuntant a quelcom de pre-romà.

Del que no es pot dubtar és de la gran antiguitat i autoctonia d'aquest mot gallego-portuguès. En portuguès es documenta des d'una de les fonts més antigues de la seva prosa: «o seu comer era uma pouca de semente --- e assy raizes e *gomos* d'algũas poucas de hervas» Diogo de Barros (*Décadas*, cit. de Machado). La família del mot és àmplia i sòlida. Ultra el sentit més divulgat: «olho que as árvores brotão na primavera», és també un grill de fruita: «as partes em que se divide a laranja, limão, fechadas sobre si em uma pellicula», i també cada un dels segments que es marquen en les canyes d'un nus a l'altre: «canas de *gomos* curtos ou longos», text citat per Morres. No és menys vivaç a Galícia: «depenicando os *gomos* das queiroas» en el poeta C.F.Añón. Per a la relació amb *engomar* interessa el verb gallego-portuguès: *gomar*: «abrolhar a árbore, dar gomo, renovo» (Moraes), gall. *agomar*; Castelao i *D.Ac.Gall.* «echar capullos o yemas las plantas» amb variant *gromar* i *gromo* en Castelao. Port. *gomão* «casta de veado, Platyceros» ja en Bento Pereira, mj. s. XVII (Moraes), segurament pels nusos successius de la cornamenta del cervo, *gomeleiras* «os ladrões, que nascem pelos pés das árvores» (Mor.). Sembla ben probable que d'aquí ha de venir l'antic nom d'home *Gomado* que Cortesão (*Onom.*) documenta en textos de 870 i 922, junt amb el patronímic *Gomadiz* de 1004; i no és probable que no hi hagin de lligar també, en part, els nombrosos *Gomozoni, Gomieiro, Gomazao, Gomiaes* dels quals hi veiem molta doc. medieval sense descartar-ne del tot l'enigmàtic patronímic cast.-port. *Gómez*, del qual Cortesão *Onom. i Subsídios*, dóna ja cites dels ss. X-XIII.

Pre-romà, doncs? De tota manera hi ha un enllaç plausible amb un important i antiquíssim nom comú general en les llengües germàniques. Conegut ans de tot per l'angl. *gum* 'geniva', hi reconeixem, de bon principi, que hi ha afinitat semàntica amb la carnositat enribetada d'una geniva i el segment de canya, el grill de citrus i fins les botges d'una planta. Però és un mot difós per tot el germànic des dels orígens, i si bé amb variants en la mena de carnositat: ags. *gōma* «inside of mouth or throat», a-al. ant. *guomo* 'geniva', esc. ànt. *gómr* (paladar, 'polpa del cap dels dits') (diríem 'gomo dos dedos' en portuguès) amb variant apofònica divergent al.mod. *gaumen* 'paladar', ja a.al.ant. *goumo*, esc. ant. *gōmi* 'paladar'. No hi ha notícia del mot en gòtic, si bé és improbable que no existís també en aquell lèxic de coneixement tan deficient. Que el gallego-portuguès sigui l'única llen-